

Er liggen welgeteld drie maanden tussen het vorige nummer van *Brood & Rozen* en het nummer dat voor u ligt. Maanden waarin we ‘tussen haakjes’ leefden, zoals Lize Spit het ergens schreef. Maanden waarin er veel is gezegd en geschreven. Over vandaag en morgen hebben we het hier niet. We weten niet wat er komt. Alleen dat corona veel zaken op scherp heeft gesteld. Professor Antoon Vrints, gespecialiseerd in conflictregulering in langetermijnperspectief verwoordt het zo: ‘Aan een historicus moet je geen voorspellingen vragen. Ik zie vooral dat sommige tendensen die er al waren, nu versterkt worden. [...] De kloof tussen de winnaars en de verliezers was er al voor covid-19, maar hij zal groter worden.’ (*Knack*, 13/05/2020)

Maar historici zijn wel goed in inzicht geven in wat vroeger was en waar er mogelijke verbanden of parallellen zijn met vandaag en morgen. Ze lieten in deze coronaperiode dan ook van zich horen op allerlei fora. We vroegen aan twee van hen of we hun stuk mochten overnemen in *Brood & Rozen*. Koen Aerts, docent en onderzoeker aan de UGent en CegeSoma, publiceerde reeds op 21 maart – bijna visionair, want helemaal aan het begin van de pandemie – in *De Standaard* een aangrijpende oproep voor een nieuw Sociaal Pact, een ‘Coronapact’, 76 jaar na het eerste Sociaal Pact dat net na WO II werd afgesloten tussen werknemers en werkgevers. Het tweede stuk is van cultuurhistoricus Joris Vandendriessche. De auteur ziet in onze omgang met de corona-epidemie vandaag heel wat parallellen met de manier waarop epidemieën in het verleden werden voorgesteld en beheerst, in het bijzonder wat betreft de epidemiologische statistiek. We ‘ontdekten’ hem via een Facebookbericht dat doorverwees naar een bijzonder interessant platform: cultuurgeschiedenis.be, een initiatief van de onderzoeksgroep Cultuurgeschiedenis vanaf 1750 aan de KU Leuven. Met deze blog maken Leuvense historici hun fundamenteel onderzoek zichtbaar voor een breed publiek. Een aanrader!

Over naar de bijdragen die we planden nog voor het virus ons in de ban kreeg. Een eerste is van David Huys die onderzoek doet naar de herinneringscultuur van de Spaanse burgeroorlog. Na de dood van dictator Franco in 1975 werd het verleden begraven. De Amnestiewet van 1977 beoogde een verzoening tussen de winnaars en de verliezers van de burgeroorlog en legde het fundament van Spanjes huidige democratie. In de loop van de jaren 1990 kwamen er echter barsten in het 'pact van het zwijgen'. Het verleden bleek verre van verwerkt. Dat leidde onder andere tot het ontstaan van een burgerbeweging die erkenning zocht voor het ervaren onrecht onder Franco en die het nationale geschiedbeeld over de burgeroorlog en de dictatuur wilde veranderen. In deze bijdrage onderzoekt de auteur of en in welke mate dat nationale zelfbeeld intussen is geëvolueerd.

Etienne Verhoeyen is de auteur van de tweede bijdrage. Hij schreef meer dan zeventig artikels in binnen- en buitenlandse tijdschriften over de werking van inlichtingendiensten in België tussen 1914 en 1950. Over de samenwerking tussen socialisten, de Veiligheid van de Staat in Londen en de Britse geheime diensten tijdens WO II blijkt al een en ander gepubliceerd, maar eerder fragmentair. In dit artikel schetst de auteur een globaler beeld.

En dan volgen twee stukken over kunsthistoricus, literator, hoogleraar en politicus August Vermeylen (1872-1945). In het ene bespreekt Nico Van Campenhout de door Hans Vandevoorde en Ruben Mantels geannoteerde editie van Vermeylens dagboek uit de jaren 1939-1944. Het andere is een frisse analyse van de jonge master Tinus Sioen, die tijdens zijn stage de dagboeken van Vermeylen bestudeerde en

zich afvroeg of zijn ideeën nog actualiteitswaarde hebben. Zijn besluit is duidelijk: Vermeylen is niet dood.

In de rubriek Collectie is er ook veel nieuws. Rita Calcoen en Geert Bonne zijn volop bezig met de ontsluiting van het indrukwekkende negatievenarchief van fotograaf Walter De Mulder. Hendrik Ollivier schetst het portret van deze 'visuele chroniqueur'. Sofie Vrielynck verwerkte het archief van het Medisch Huis Merelbeke, een groepspraktijk die door dr. Frans Van Leuven werd opgericht en waarin ook diens vrouw, dr. Sylvia Van Werveke, actief was. Martijn Vandenbroucke schreef een stuk over de geëngageerde duizendpoot Arthur De Decker. Die schonk al verschillende stukken uit zijn archief aan Amsab-ISG en bracht begin 2020 nog een nieuwe lading binnen in verband met zijn vele acties rond basisdemocratie, meer specifiek rond volksraadplegingen in de periode 1995-2010. Arthur De Decker overleed op 10 juni 2020.

Jeroen Fernandez-Alonso ten slotte vertelt over het project *Catching the Digital Heritage* waarin Amsab-ISG, samen met de collega's van Liberas, de reeds gearcheiverde websites wil toegankelijk maken voor het publiek. Daarnaast probeert het project een betere werkwijze te ontwikkelen voor het archiveren van websites in de toekomst. Een verhaal dat pas begint ...

Ik sluit graag af met de mooie woorden van Koen Aerts: 'We zijn niet anders bedraad dan mensen elders in de wereld of voorouders uit ons verleden. Laten we hun flexibiliteit en daadkracht als voorbeeld nemen.'

Paule Verbruggen